

سه گام آمریکا در سوریه

در واقع آمریکا از یک سو با بازی بازیگران دخیل در سوریه به دنبال درگیری و تنش بین آنهاست و از سوی دیگر به دنبال مهار بازیگران برای توازن قوا است، به طوری که هیچ کدام از طرفین بر دیگری غالب نشوند.

به گزارش آران نیوز: بعد از بیداری اسلامی در منطقه و ظهور گروه های تروریستی در سوریه، اولین اقدامات مسلحانه این گروه ها تحت عناوین مختلف و با تشکیل گروه های جدیدی با رنگ و لعاب های تازه شکل گرفت. داعش، جبهه النصره، ارتش آزاد و ... عناوینی بودند که برای ساقط کردن نظام سوریه توسط کشورهای منطقه ای و فرامنطقه ای به وجود آمده بودند تا به نظام سوریه پایان دهند. ورود گروه های مردمی به عرصه نظامی، توازن قوا را به نفع ارتش و نیروهای مقاومت رقم زد و همین امر سبب یک توازن نسبی بین نیروهای درگیر در سوریه شده است. امروزه آنچه بیش از همه نمود دارد پیروزی های ارتش سوریه در عرصه میدانی و سیاسی بر بازیگران معارض داخلی و خارجی خود است. آمریکا و عربستان با طراحی های مختلفی سعی در سرنگونی نظام سوریه را داشتند که تا به امروز این امر ناکام مانده است.

اهداف آمریکا در منطقه

به طور کلی آمریکا در منطقه به دنبال چند هدف مهم است:

1) دسترسی آسان و ارزان به نفت منطقه؛ 2) تامین امنیت رژیم صهیونیستی؛ 3) جلوگیری از ظهور الگوهای جدیدی از انقلاب اسلامی در منطقه؛ 4) تجزیه منطقه و ظهور کشورهای جدیدی همچون کردستان عراق؛ 5) توازن قوا در منطقه و بین بازیگران مهم منطقه ای؛ 6) حمایت از هم پیمانان منطقه ای اش با استفاده از ابزار جنگ های نیابتی (تشکیل ائتلاف های منطقه ای)؛ 7) سیاست سد نفوذ جدید در منطقه در برابر ایران و نظام های هم سو با جمهوری اسلامی؛ 8) از بین بردن و یا تضعیف گروه های مقاومت همچون حزب الله و سایر گروه های مقاومت.

برنامه های آمریکا برای سوریه

واشنگتن در جهت رسیدن به اهداف فوق، به طور کلی سه گام و برنامه مهم را از ابتدای بحران سوریه در پیش گرفته است:

1) برکناری بشار اسد: از ابتدای بحران سوریه، غرب همواره بر برکناری بشار اسد تاکید کرده است. به اذعان آمریکایی ها تا زمانی که بشار اسد در منصب قدرت قرار دارد، وضعیت سوریه تغییر چندانی نخواهد کرد و سوریه کنونی همانند قبل از سال 2011 بلکه با رویکرد و گرایش شدیدی نسبت به مقاومت خواهد بود. "بندر بن سلطان بن عبدالعزیز آل سعود" (رئیس سابق اطلاعات عربستان) در این زمینه گفته بود: ما به دنبال سرنگون کردن "بشار اسد" هستیم، حتی اگر این کار به قیمت ویرانی کل سوریه تمام شود.

علاوه بر دلیل اصلی دشمنی غرب با بشار اسد به دلیل هم پیمانی با جمهوری اسلامی ایران و حزب الله، اهداف دیگر نیز مدنظر غرب از برکناری بشار اسد وجود دارد.

"رابرت اف کندی"، وکیل آمریکایی و برادرزاده "جان اف کندی"، رئیس جمهور اسبق آمریکا در این باره عنوان داشت: آمریکا پس از آنکه اسد از پروژه احداث خط لوله گاز دولت قطر حمایت نکرد، تصمیم به برکناری وی گرفت.

وی ادامه داد: «این پروژه 10 میلیارد دلاری نخستین بار در سال 2000 مطرح شد و سرویس اطلاعاتی آمریکا (سیا) این طرح را پیگیری کرد تا آنکه 9 سال بعد "اسد" اعلام کرد که از طرح خط لوله که به موجب آن قطر می توانست از طریق پایانه های ترکیه، مستقیماً به بازارهای انرژی اروپا دسترسی داشته باشد حمایت نمی کند.

کندی افزود: این خط لوله همچنین به عربستان سعودی امکان می داد نفوذ بیشتری را در منطقه علیه ایران اعمال کند». بنابراین بشار اسد به عنوان فردی که در همه زمینه های سیاسی، نظامی و اقتصادی پشتیبان محور مقاومت و ضدیت با محور غربی-عربی است، شناخته می شود و غرب نیز به دنبال الگویی شبیه به مصر برای سوریه است که فردی با گرایش های ناسیونالیستی و معاند با بحث اسلام گرایی و در عین حال وابسته به غرب به قدرت برسد.

2) تشدید درگیری و جنگ فرسایشی در سوریه: برنامه دوم آمریکا بعد از عدم به نتیجه رسیدن گام اول، هجمه سنگین و بی سابقه علیه دولت سوریه از طریق گروه های تروریستی مختلف با استفاده از حمایت های کشورهای عربی منطقه همچون عربستان و قطر بود. در این جهت نزدیک به 80 هزار نفر تروریست از 96 کشور جهان وارد جنگ سوریه شده اند.

اکنون سوال مهم این است که چرا آمریکا برنامه فرسایش سوریه را دنبال می کند؟ جنگ فرسایشی به این دلیل است که اولاً آمریکا خواهان اتمام جنگ در مقطع فعلی نیست و نمی خواهد که هیچ کدام از بازیگران درگیر در جنگ سوریه توازن نسبی کسب کنند و یا پیروز شوند و دوم هم غرب به دنبال تخریب زیرساخت های اقتصادی سوریه است. تا قبل از شروع بحران سوریه، در استان حلب نزدیک به 3000 هزار کارخانه وجود داشت که بعد از بحران، این کارخانه ها اکثراً یا تخریب یا از کار افتاده شدند.

در صورت عدم بحران در سوریه یکی از احتمالاتی که وجود داشت این بود که استان حلب به عنوان منطقه اقتصادی شامات

شناخته شود.

3) تجزیه سوریه: برنامه سوم آمریکا در سوریه، تجزیه است. در بحث برنامه های آمریکا برای تجزیه سوریه می توان به طرح حذف حلقه های کسینجر و طرح جدید وی در این اواخر اشاره کرد. کسینجر می گوید: «سوریه را باید به سه منطقه مجزا از هم تقسیم کنیم. یک قسمت در اختیار بشار اسد، یک قسمت نیز در اختیار سنی ها در مرکز و یک قسمت هم در اختیار کردها در شمال قرارگیرد.»

وی در بیان این منطقه شمالی به طور صریح اعلام می کند که مهم ترین برنامه آمریکا نیز همین مورد است و واشنگتن می تواند با دادن استقلال به کردها از پایگاه های نظامی در شمال سوریه استفاده کند و حوزه نفوذی را برای خود به وجود آورد. اما آنچه امروزه بحث اصلی است، همین بحث استقلال شمال سوریه و تحولاتی است که اخیراً در این منطقه در حال رخ دادن است.

در این زمینه کردها با حمایت های آمریکا اخیراً پیشروی هایی را در مناطق شمالی سوریه صورت داده اند. این پیشروی ها با گرفتن شهر منبج انجام گرفت که کردها برنامه اصلی خود را بعد از منبج به گرفتن جرابلس و شهر الباب متمرکز کرده بودند. جرابلس از توابع استان حلب واقع در شمال سوریه است که در فاصله 125 کیلومتری شمال شرق این استان یعنی دورترین نقطه شمال سوریه و در ساحل غربی نهر فرات قرار دارد. شهر الباب نیز مرکز دوم داعش بعد از رقه و مسیر ترانزیتی قاچاق نفت داعش به ترکیه است.

بنابراین آمریکا به دنبال یک سیاست چند بعدی و استفاده از تمام بازیگران بدون غالب شدن یک طرف است. در واقع آمریکا از یک سو با بازی بازیگران دخیل در سوریه به دنبال درگیری و تنش بین آنهاست و از سوی دیگر به دنبال مهار بازیگران برای توازن قوا است، به طوری که هیچ کدام از طرفین بر دیگری غالب نشوند. در واقع هدف اصلی آمریکا این است که بازیگران را دچار فرسایش کند.

در این میان اما، روسیه که امروزه با تمام امکانات موجود به مبارزه با تروریسم ورود پیدا کرده است به دنبال درگیری با آمریکا نیست و شاید با استفاده از همین اصل به نوعی می خواهد بحران سوریه را از طریق سیاسی حل و فصل کند. ترکیه نیز بیش از همه به تحولات شمالی سوریه نگاه می کند. ترکیه از قدرت گرفتن کردها واهمه دارد و از الحاق کردستان سوریه به کردستان ترکیه نگران است. از سوی دیگر ترکیه نگران پ.ک.ک و قدرت گرفتن آن نیز است و یکی از دلایلی که ترکیه اخیراً به جرابلس حمله کرد و به بمباران این منطقه پرداخته است، همین موارد است.

محمد رضا فرهادی-پایگاه بصیرت